

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
Α' ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

Διευθυντής: Καθηγήτρια Ε.Ι. Γκόγκα

Οξεία και χρόνια διάρροια

Μ. Σαμάρκος

Καθηγητής Παθολογίας - Λοιμώξεων

18 Νοεμβρίου 2024

*“Diarrhea is a
universal human
experience.”*

Μαθησιακά αποτελέσματα

- Στο τέλος του μαθήματος θα πρέπει να μπορείτε να:
  - Προσδιορίσετε αν ο ασθενής έχει πραγματικά διάρροια
  - Αναζητήσετε από το ιστορικό του ασθενούς τα «ανησυχητικά συμπτώματα»
  - Διακρίνετε την οξεία από τη χρόνια διάρροια
  - Διακρίνετε την φλεγμονώδη από τη μη φλεγμονώδη διάρροια
  - Επιλέξετε τους ασθενείς με οξεία διάρροια που χρειάζονται διαγνωστικό έλεγχο
  - Σχεδιάσετε τη διαγνωστική προσέγγιση σε ασθενείς με χρόνια διάρροια

Ασθενής Α - Ιστορικό

- Ασθενής 55 ετών προσέρχεται στο ΤΕΠ, αναφέροντας διάρροια.

Τι κάνουμε;

Simplified 5-Step Approach to Diarrhea

1. Does the patient really have diarrhea? Beware of fecal incontinence and impaction.

2. Rule out medications as a cause of diarrhea (drug-induced diarrhea).

3. Distinguish acute from chronic diarrhea.

4. Categorize the diarrhea as inflammatory, fatty, or watery.

5. Consider factitious diarrhea.

Είναι διάρροια;

- ≥ 3 μη σχηματισμένες ή υδαρείς κενώσεις

ή

- Αύξηση στη συχνότητα ή αλλαγή στη σύσταση των κενώσεων σε σχέση με το συνηθισμένο για τον ασθενή

ή

- Όγκος κοπράνων > 200 gr/ημέρα.

Μόνο το 40% των ασθενών που παραπέμφθηκαν σε Γαστρεντερολογικό ΕΙ για διερεύνηση διάρροιας είχαν < 200 γρ κοπράνων /ημέρα.

Scand J Gastroenterol 1990;25:572-78

BRISTOL STOOL CHART

Type 1		Separate hard lumps, like nuts (hard to pass)
Type 2		Sausage-shaped but lumpy
Type 3		Like a sausage but with cracks on its surface
Type 4		Like a sausage or snake, smooth and soft
Type 5		Soft blobs with clear-cut edges (passed easily)
Type 6		Fluffy pieces with ragged edges, a mushy stool
Type 7		Watery, no solid pieces ENTIRELY LIQUID

ALTERNATIVE BRISTOL STOOL CHART

Type 1

Like Maltasers

Separate hard lumps, hard to pass

Type 2

Like grapes

Sausage shaped but lumpy

Type 3

Like a Toffee Crisp

Sausage shaped but cracks on surface

Type 4

Like a sausage

Sausage shaped, smooth and soft

Type 5

Like chicken nuggets

Soft blobs with clear cut edges, passed easily

Type 6

Like porridge

Fluffy pieces with ragged edges, mushy stool

Type 7

Like gravy

Watery, no solid pieces, entirely liquid

Προσοχή! Δεν είναι διάρροια...

Ψευδοδιάρροια: αυξημένη συχνότητα κενώσεων (συνήθως μικρού όγκου) χωρίς αύξηση της συνολικής ποσότητας των κοπράνων

- Μπορεί να συνδυάζεται με αίσθημα επιτακτικής κένωσης, τεινεσμό ή αίσθημα ατελούς κένωσης
- Μπορεί να οφείλεται σε πρωκτίτιδα ή φλεγμονώδη εντεροπάθεια

Διάρροια από «υπερχείλιση»: υδαρείς κενώσεις εξαιτίας ενσφήνωσης κοπράνων

- Δεν είναι πραγματική διάρροια
- Συνήθως σε κατακεκλιμένους ασθενείς σε ιδρύματα φροντίδας ηλικιωμένων

Ακράτεια κοπράνων: απώλεια του ελέγχου των κενώσεων

- Συνήθως σχετίζεται με νευρομυϊκές διαταραχές, δομικές ορθοπρωκτικές ανωμαλίες ή άνοια.
- Μπορεί να εκλυθεί ή επιδεινωθεί αν υπάρχει και διάρροια

Γενικοί μηχανισμοί διάρροιας

Φλεγμονή εντερικού βλεννογόνου

Λοιμώδης / μη λοιμώδης αιτιολογία πχ λοίμωξη από Salmonella, ΙΦΝΕ

Εκκριτική διάρροια

Ενεργός αποβολή υγρών προς τον αυλό του εντέρου – Χολέρα

Ωσμωτική διάρροια

Παρουσία ωσμωτικά ενεργών ουσιών στον αυλό του εντέρου – χρήση ωσμωτικά δρώντων υπακτικών

Δυσαπορρόφηση

Αδυναμία απορρόφησης συστατικών (πχ λίπος) που οδηγεί σε αύξηση του όγκου των κοπράνων, διάρροια από ανεπάρκεια λακτάσης, παγκρεατική ανεπάρκεια

Διαταραχή κινητικότητας εντέρου

Μειωμένος χρόνος διάβασης – αδυναμία απορρόφησης, πχ σύνδρομο ευερεθίστου εντέρου

Είναι διάρροια!

Τι θα ρωτήσετε στη συνέχεια;

Διάρκεια

- Οξεία, επιμένουσα, χρόνια
- <14 ημέρες, >30 ημέρες

Προηγούμενα επεισόδια;

- Πότε;
- Πόσο συχνά;

Σύσταση και προσμίξεις

- Αίμα;
- Βλέννα; Λίπος;

Συνοδά συμπτώματα;

- Πυρετός;
- Κοιλιακό άλγος; Εμετοί;

Επιδημιολογικά χαρακτηριστικά:

- Άλλοι πάσχοντες;
- Ταξίδια;

Παρουσία έκθεσης:

- Τρόφιμα;
- Φάρμακα;

Φάρμακα και διάρροια

- Αντιβιοτικά
- Κολχικίνη
- Δακτυλίτιδα (Digoxin)
- ΜΣΑΦ
- Στατίνες
- Αναστολείς αντλίας πρωτονίων
- Misoprostol
- Μη απορροφήσιμοι υδατάνθρακες:
  - Sorbitol
  - Lactulose
  - Xylitol (γλυκαντικό)
- Ωσμωτικά δρώντα υπακτικά:
  - Θεϊκό μαγνήσιο, υδροξείδιο μαγνησίου
  - Polyethylene glycol
- Άλλα υπακτικά:
  - Senna
  - Docusate
- Φάρμακα που προκαλούν δυσαπορρόφηση:
  - Orlistat (λίπους)
  - Acarbose (σακχάρων)

Ασθενής Α - Ιστορικό

- Ασθενής 55 ετών προσέρχεται στο ΤΕΠ, εξαιτίας διάρροιας
  - Ο ασθενής αναφέρει διάρροια από εβδομάδος
  - Δεν αναφέρει προηγούμενα επεισόδια διάρροιας που να διάρκεσαν >3 ημέρες.
  - Λαμβάνει ένα αντιϋπερτασικό φάρμακο (αναστολέας υποδοχέων αγγειοτασίνης) και ένα αντιλιπιδαιμικό φάρμακο (στατίνη)
  - Αναφέρει ότι πριν περίπου μία εβδομάδα ολοκλήρωσε αντιμικροβιακή αγωγή με Ciprofloxacin λόγω οξείας προστατίτιδας

Ορισμοί

Οξεία διάρροια

- Παρουσία >3 μη σχηματισμένων ή υδαρών κενώσεων ημερησίως για <2 εβδομάδες

Εμμένουσα διάρροια

- Διάρροια που διαρκεί 2-4 εβδομάδες. Συνήθως πρόκειται για παράταση οξείας διάρροιας

Χρόνια διάρροια

- Διάρροια που διαρκεί >4 εβδομάδες

Γαστρεντερίτιδα

- Σύνδρομο με εμετό και διάρροια που συνήθως περιλαμβάνει προσβολή και του ανώτερου πεπτικού

Δυσεντερία

- Αιματηρή διάρροια, παρουσία ορατού αίματος και βλέννας

Γιατί έχει σημασία η διάρκεια της διάρροιας;

1. Η επιμένουσα και η χρόνια διάρροια συνήθως είναι λειτουργικές.
2. Η οξεία διάρροια είναι κατά κανόνα βακτηριακής αιτιολογίας.
- 3. Η οξεία και η χρόνια διάρροια έχουν διαφορετική σε μεγάλο βαθμό αιτιολογία
4. Η χρόνια διάρροια συνήθως οφείλεται σε παρασιτικές λοιμώξεις
5. Η χρόνια διάρροια συνήθως οφείλεται σε σύνδρομο δυσαπορρόφησης

Αιτιολογία διάρροιας ανάλογα με τη διάρκεια

ΟΞΕΙΑ ΔΙΑΡΡΟΙΑ

- Λοιμώδης (>90%)
  - Διεισδυτική (φλεγμονώδης)
  - Μη διεισδυτική (μη-φλεγμονώδης)
- Διατροφικά (μη λοιμώδη) αίτια
- Φάρμακα
- Ισχαιμική κολίτιδα
- Ιδιοπαθής φλεγμονώδης εντεροπάθεια
- Τα περισσότερα αίτια χρόνιας διάρροιας μπορεί να ξεκινήσουν με ένα οξύ επεισόδιο

ΧΡΟΝΙΑ ΔΙΑΡΡΟΙΑ

- Σύνδρομο ευερεθίστου εντέρου
- Ιδιοπαθής φλεγμονώδης εντεροπάθεια
- Λοιμώδης: αμοιβάδες, Giardia, σκώληκες
- Μικροσκοπική κολίτιδα
- Χρόνια μεσεντέρια ισχαιμία
- Σύνδρομο δυσαπορρόφησης
  - Ανεπάρκεια λακτάσης
  - Κοιλιοκάκη
- Φάρμακα
- Ορμονοπαραγωγοί όγκοι: καρκινοειδές, γαστρίνωμα, VIPωμα
- Υπερθυρεοειδισμός
- Σακχαρώδης διαβήτης – αυτόνομη νευροπάθεια

Υδαρής vs φλεγμονώδης διάρροια

* ανεξάρτητα από τη διάρκεια!

ΥΔΑΡΗΣ

- Υδαρής !!!
- Χωρίς πυρετό
- Ήπιο κοιλιακό άλγος
- Χωρίς πυοσφαίρια στη γενική εξέταση κοπράνων

ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗΣ

- Πρόσμιξη βλέννας ή αίματος
- Πυρετός
- Έντονο κοιλιακό άλγος
- Πυοσφαίρια στη γενική εξέταση κοπράνων

Προσβολή λεπτού ή παχέος έντερου;

* ανεξάρτητα από τη διάρκεια!

ΛΕΠΤΟ ΕΝΤΕΡΟ

- Υδαρείς κενώσεις (τύπου 7)
- Μεγάλος όγκος κοπράνων
- Κωλικοειδές κοιλιακό άλγος
- Μετεωρισμός
- Απώλεια βάρους

ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ (ΚΟΛΙΤΙΔΑ)

- Συχνές κενώσεις τύπου 6
- Μικρός όγκος κοπράνων
- Πόνος με την αφόδευση
- Πυρετός
- Αίμα ή βλέννα στα κόπρανα

Άλλα στοιχεία από το ιστορικό

Σύσταση & προσμίξεις

- Υδαρής διάρροια: εκκριτική διάρροια
- Παρουσία πυρετού, αίματος, βλέννας: φλεγμονώδης διάρροια
- Παρουσία λίπους: δυσαπορρόφηση

Συνοδά συμπτώματα

- Εμετοί: γαστρεντερίτιδα
- Κοιλιακό άλγος: φλεγμονώδης διάρροια
- Εξωεντερικά συμπτώματα: αρθρίτιδα, ουρηθρίτιδα, επιπεφυκίτιδα

Επιδημιολογικά χαρακτηριστικά

- Άλλοι πάσχοντες: συρροή κρουσμάτων → τροφιμογενής ή άλλη λοιμώδης διάρροια
- Ταξίδια: διάρροια ταξιδιωτών ή παρασίτωση
- Άνδρες που κάνουν sex με άνδρες (MSM) → Πρωκτίτιδα; STI, *Shigella*, *Giardia*, *E. histolytica*

Έκθεση

- Ύποπτα τρόφιμα: τροφιμογενής διάρροια
- Νέα φάρμακα, πρόσφατη λήψη αντιβιοτικών

Δύο σημαντικά ερωτήματα!

Είναι ο ασθενής αφυδατωμένος;

- Αίσθημα δίψας
- Πυκνά ούρα ή/και ολιγουρία
- Μειωμένη σπαργή δέρματος
- Ξηρότητα βλεννογόνων
- Ορθοστατικά συμπτώματα
- Διαταραχή επιπέδου συνείδησης (σε υπερήλικες)

Έχει ο ασθενής ανησυχητικά συμπτώματα (alarm symptoms);

- Απώλεια βάρους
- Πυρετός
- Αιματηρές κενώσεις
- Διάρροια που διακόπτει τον ύπνο
- Οικογενειακό ιστορικό ΙΦΝΕ, καρκίνου παχέος εντέρου, δυσαπορρόφησης
- Ηλικία εμφάνισης ή αλλαγής συμπτωμάτων >50 έτη
- Παρουσία ανοσοκαταστολής

Ασθενής Α - Ιστορικό

- Ασθενής 55 ετών προσέρχεται στο ΤΕΠ, εξαιτίας διάρροιας
  - Ο ασθενής αναφέρει διάρροια από εβδομάδος
  - Δεν αναφέρει προηγούμενα επεισόδια διάρροιας που να διάρκεσαν >3 ημέρες.
  - Λαμβάνει ένα αντιυπερτασικό φάρμακο (αναστολέας υποδοχέων αγγειοτασίνης) και ένα αντιλιπιδαιμικό φάρμακο (στατίνη)
  - Αναφέρει ότι πριν περίπου μία εβδομάδα ολοκλήρωσε αντιμικροβιακή αγωγή με Ciprofloxacin λόγω οξείας προστατίτιδας

Χαρακτηριστικά κενώσεων του ασθενή μας

Διάρροια από εβδομάδος

Οξεία διάρροια

Αναφέρει 5-10 κενώσεις ημερησίως, μικρού όγκου (τύπος 6)

Πιθανή προέλευση: παχύ έντερο

Τα κόπρανα περιέχουν βλέννη αλλά όχι αίμα και αναφέρει κοιλιακό άλγος αλλά όχι εμετό

Πιθανή φλεγμονώδης διάρροια

Δεν υπάρχει άλλο άτομο με διάρροια στο άμεσο περιβάλλον του, δεν αναφέρει ταξίδια

Μη τροφιμογενής

Αιτιολογία λοιμώδους διάρροιας

ΔΙΕΙΣΔΥΤΙΚΗ (ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗΣ)

■ ΒΑΚΤΗΡΙΑ:

- *Salmonella*
- *Shigella*
- *Campylobacter jejuni*
- *Yersinia enterocolitica*
- *Escherichia coli (enterohemorrhagic and enteroinvasive)*
- *Clostridioides difficile*
- *Listeria monocytogenes*
- *Vibrio parahaemolyticus*

■ ΠΡΩΤΟΖΩΑ:

- *Entamoeba histolytica*
- *Strongyloides*

ΜΗ ΔΙΕΙΣΔΥΤΙΚΗ (ΜΗ ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗΣ)

■ ΙΟΙ:

- *Rotavirus*
- *Norovirus*
- *Adenovirus*
- *Cytomegalovirus*

■ ΒΑΚΤΗΡΙΑ:

- *Staphylococcus aureus*
- *Clostridium perfringens*
- *Bacillus cereus*
- *E. coli (enterotoxigenic and enteroaggregative)*
- *Vibrio cholerae*

■ ΠΡΩΤΟΖΩΑ:

- *Giardia lamblia*
- *Cryptosporidium*

Επίπεδο προσβολής ανάλογα με το παθογόνο

ΠΑΘΟΓΟΝΟ	Λεπτό έντερο	Παχύ έντερο
Βακτήρια	Salmonella* <i>Escherichia coli</i> [¶] <i>Clostridium perfringens</i> <i>Staphylococcus aureus</i> <i>Aeromonas hydrophila</i> <i>Bacillus cereus</i> <i>Vibrio cholerae</i>	<u>Campylobacter*</u> <u>Shigella</u> <u>Clostridioides difficile</u> <u>Yersinia</u> Vibrio parahaemolyticus Enteroinvasive E. coli <i>Plesiomonas shigelloides</i> <i>Klebsiella oxytoca</i> (rare)
Ιοί	Rotavirus Norovirus Astrovirus	Cytomegalovirus* Adenovirus Herpes simplex virus
Πρωτόζωα	Cryptosporidium* Microsporidium* Cystoisospora Cyclospora Giardia lamblia	<u>Entamoeba histolytica</u>

Major foodborne microbes by the principal presenting gastrointestinal symptom

LIKELY PATHOGENS	INCUBATION PERIOD	LIKELY FOOD SOURCE
VOMITING		
<i>Staphylococcus Aureus</i>	1 to 6 hours	Prepared food, eg, salads, dairy, meat
<i>Bacillus Cereus</i>	1 to 6 hours	Rice, meat
Norwalk-like viruses (Noroviruses)	24 to 48 hours	Shellfish, prepared foods, salads, sandwiches, fruit
<i>Clostridium Perfringens</i>	8 to 16 hours	Meat, poultry, gravy
Enterotoxigenic E. coli	1 to 3 days	Fecally contaminated food or water
WATERY DIARRHEA		
Enteric viruses	10 to 72 hours	Fecally contaminated food or water
<i>Cryptosporidium parvum</i>	2 to 28 days	Vegetables, fruit, unpasteurized milk, water
<i>C. cayetanensis</i>	1 to 11 days	Imported berries, basil
<i>Campylobacter spp</i>	2 to 5 days	Poultry, unpasteurized milk, water
Nontyphoidal Salmonella	1 to 3 days	Eggs, poultry, meat, unpasteurized milk or juice, fresh produce
INFLAMMATORY DIARRHEA		
Shiga toxin-producing E. coli	1 to 8 days	Ground beef, unpasteurized milk and juice, raw vegetables, water
Shigella spp	1 to 3 days	Fecal contamination of food and water
<i>V. parahemolyticus</i>	2 to 48 hours	Raw shellfish

Διάρροια των ταξιδιωτών

- Εμφάνιση διάρροιας σε άτομα από αναπτυγμένες χώρες κατά την παραμονή τους ή μέχρι και 10 ημέρες μετά την επιστροφή τους από χώρες περιορισμένων πόρων.
- Συμβαίνει στο 10-70% των ταξιδιωτών σε χώρες περιορισμένων πόρων.
- Λοιμώδης διάρροια – μπορεί να προκληθεί από τους περισσότερους μικροοργανισμούς που σχετίζονται με λοιμώδη διάρροια
- Ο μικροβιολογικός έλεγχος ΔΕΝ είναι πάντα απαραίτητος. Ενδείκνυται σε άτομα με:
  - Συμπτώματα κολίτιδας (αίμα ή βλέννα στα κόπρανα, κοιλιακό άλγος), πυρετό, συμπτώματα από το ανώτερο πεπτικό, χρήση αντιβιοτικών ή εμμένουσα διάρροια.

Διάρροια από εντεροπαθογόνα E. coli

- Στελέχη E. coli με γενετικές παραλλαγές που τα έκαναν παθογόνα
  - Enterotoxinogenic (ETEC): Υδαρής διάρροια
  - Enteropathogenic (EPEC): Βρεφική διάρροια
  - Enterohemorrhagic (EHEC): Αιμορραγική κολίτιδα και Αιμολυτικό-ουραιμικό σύνδρομο (serotype O157:H7) – Παραγωγή Shiga toxin
  - Enteroinvasive (EIEC): Δυσεντερία
  - Enteroaggregative (EAEC): Εμμένουσα διάρροια σε παιδιά και HIV(+) ασθενείς

Σε ασθενείς με οξεία αιματηρή διάρροια χωρίς πυρετό πρέπει να τίθεται η υποψία εντεροπαθογόνου E. coli και ΝΑ ΜΗΝ ΧΟΡΗΓΟΥΝΤΑΙ ΑΝΤΙΜΙΚΡΟΒΙΑΚΑ, επειδή αυξάνουν την πιθανότητα αιμολυτικού- ουραιμικού συνδρόμου

Ασθενής Α - Κλινική εξέταση

- Γενική κατάσταση καλή
- ΑΠ=105/50 mmHg, Σφύξεις: 110/min, Θ=37,8° C
  - Χωρίς ορθοστατικές αλλαγές ΑΠ/σφύξεων
  - Χρόνος τριχοειδικής επαναπλήρωσης < 2 sec
- Φυσιολογική σπαργή δέρματος
- Δεν παρατηρείται ξηρότητα βλεννογόνων
- Εντερικοί ήχοι παρόντες
- Κοιλιά ευαίσθητη κατά την ψηλάφηση, χωρίς σύσπαση ή παλίνδρομη ευαισθησία (rebound).

Επόμενη ενέργεια/ες;

1. Απλή ακτινογραφία κοιλίας
 0%
2. Έλεγχος κοπράνων: γενική, καλλιέργεια, C. difficile
 0%
3. Εργαστηριακός έλεγχος: Γενική αίματος, βιοχημικές εξετάσεις, CRP
 0%
4. Ενυδάτωση και αντιβιοτικά χωρίς έλεγχο κοπράνων
 0%
5. Ορθοσιγμοειδοσκόπηση
 0%

Πότε χρειάζεται έλεγχος κοπράνων (καλλιέργεια / μοριακός έλεγχος) σε οξεία διάρροια;

- **Σοβαρή νόσος:** Πυρετός $\geq 38.5^{\circ}\text{C}$, υπογκαιμία, ≥ 6 μη σχηματισμένες κενώσεις/24ωρο, έντονο κοιλιακό άλγος, ανάγκη νοσηλείας
- **Χαρακτηριστικά φλεγμονώδους διάρροιας:** αιματηρές κενώσεις, βλεννώδεις κενώσεις μικρού όγκου, πυρετός
- **Ασθενής υψηλού κινδύνου:** ηλικία ≥ 70 έτη, ανοσοκαταστολή, ΙΦΝΕ, κύηση
- **Διάρκεια συμπτωμάτων** > 1 εβδομάδα
- **Λόγοι δημόσιας υγείας:** διάρροια σε άτομα που χειρίζονται τροφές, σε υγειονομικό προσωπικό, σε άτομα σε δομές ημερήσιας φροντίδας
- Στις υπόλοιπες περιπτώσεις συνιστάται αναμονή αρκετών ημερών πριν γίνει έλεγχος κοπράνων

Εργαστηριακός έλεγχος κοπράνων

- Γενική εξέταση κοπράνων: πυοσφαίρια, ερυθρά, άπεπτες ίνες, λίποσφαίρια
- Καλλιέργεια κοπράνων: εντεροπαθογόνα βακτήρια
  - Salmonella, Shigella, Campylobacter, Yersinia
  - Παθογόνα στελέχη E. coli & C difficile: χρειάζονται ειδικές καλλιεργητικές τεχνικές
- Παρασιτολογική κοπράνων (άμεση χρώση): χρειάζεται κυρίως σε εμμένουσα διάρροια
- Έλεγχος κοπράνων για C difficile:
  - Αναερόβια καλλιέργεια (CCFA)
  - Glutamate dehydrogenase (GDH): ανίχνευση αντιγόνου C difficile
  - PCR C difficile: γονίδια τοξινογόνων στελεχών
  - Ανίχνευση τοξίνης (Ανοσολογική μέθοδος)
- Μοριακός έλεγχος για πολλαπλά παθογόνα (BioFire FilmArray®)
- Καλπροτεκτίνη κοπράνων: δείκτης εντερικής φλεγμονής – κυρίως σε χρόνια διάρροια

Εργαστηριακός έλεγχος σε αιματηρή διάρροια

- Καλλιέργεια κοπράνων για τα συνήθη εντεροπαθογόνα βακτήρια: κυρίως *Shigella*
- Έλεγχος για Shiga-toxin producing *Escherichia coli* (STEC)
  - Άμεση λήψη δείγματος κοπράνων ή επιχρίσματος από το ορθό
  - Εκλεκτική καλλιέργεια για *E. coli* O157:H7 & έλεγχος για τοξίνη Shiga
  - Μοριακή ανίχνευση αρχικά και στη συνέχεια εκλεκτική καλλιέργεια
- Έλεγχος για μη λοιμώδη αίτια οξείας διάρροιας
  - ΙΦΝΕ: Ενδοσκόπηση
  - Ισχαιμική κολίτιδα: Αξονική τομογραφία κοιλίας με σκιαγραφικό

The BioFire® FilmArray® Gastrointestinal (GI) Panel

22 Targets. 1 Test. ~1 Hour.

The FDA-cleared BioFire GI Panel tests for 22 of the most common pathogens associated with gastroenteritis—all from one patient sample and one easy to use reagent, with results available in about one hour.

FDA CLEARED | CE₂₇₉₇

GET PRICING

BACTERIA:

Campylobacter (*C. jejuni* / *C. coli* / *C. upsaliensis*)
Clostridioides difficile (toxin A/B)
Plesiomonas shigelloides
Salmonella
Yersinia enterocolitica
Vibrio (*V. parahaemolyticus* / *V. vulnificus* / *V. cholerae*)

DIARRHEAGENIC ESCHERICHIA COLI/SHIGELLA:

Enteraggregative *E. coli* (EAEC)
Enteropathogenic *E. coli* (EPEC)
Enterotoxigenic *E. coli* (ETEC) lt/st
Shiga-like toxin-producing *E. coli*
(STEC) stx1/stx2
E. coli O157
Shigella/Enteroinvasive *E. coli* (EIEC)

VIRUSES:

Adenovirus F40/41
Astrovirus
Norovirus GI/GII
Rotavirus A
Sapovirus (I, II, IV, and V)

PARASITES:

Cryptosporidium
Cyclospora cayetanensis
Entamoeba histolytica
Giardia lamblia

Υπόλοιπος διαγνωστικός έλεγχος

- Στοχεύει στην αξιολόγηση της βαρύτητας και τυχόν επιπλοκών της διάρροιας
  - CRP
  - Γενική αίματος
  - Βιοχημικός έλεγχος: ουρία, κρεατινίνη, ηλεκτρολύτες, ηπατική βιοχημεία
  - Καλλιέργεια αίματος: σε σηπτικό ασθενή, ανοσοκαταστολή, **υποψία Salmonella (υποτροπιάζουσα βακτηριαιμία από Salmonella, σε άτομα με HIV → AIDS)**
  - Ακτινογραφία κοιλίας: σε υποψία ειλεού ή εντερικής απόφραξης
  - Αξονική τομογραφία κοιλίας: σε υποψία εντερικής ισχαιμίας ή επιπλοκών (πχ τοξικό megacolon σε C difficile ή IΦNE)

Ποιά από τις παρακάτω εξετάσεις είναι πιθανότερο να μας τεκμηριώσει τη διάγνωση;

1. Γενική εξέταση κοπράνων (πυοσφαίρια)
- 2. Έλεγχος κοπράνων για C. difficile
3. Εργαστηριακός έλεγχος: Γενική αίματος, βιοχημικές εξετάσεις, CRP
4. Καλλιέργεια κοπράνων για εντεροπαθογόνα (Salmonella, Shigella, Campylobacter)
5. Μοριακός έλεγχος κοπράνων (FilmArray®)

Ποιά/ες εξετάσεις είναι απαραίτητες για την τεκμηρίωση της λοίμωξης από *C difficile*?

1. Ανίχνευση τοξίνης (+)

2. Καλλιέργεια κοπράνων για *C difficile* (+)

3. Glutamate dehydrogenase GDH (+)

4. Οποιοδήποτε από τα παραπάνω

5. Ανίχνευση τοξίνης (+) **ΚΑΙ** καλλιέργεια (+) **Ή** GDH (+)

Combined Antigen and Toxin ELISA assay with test interpretation

D-EIA out put	D-EIA results	<u>Interpretation</u>
	GDH+Toxin+	➔ Positive
	GDH+Toxin-	➔ Indeterminate
	GDH-Toxin-	➔ Negative

Clostridioides difficile

- Gram(+) σπορογόνο αναερόβιο βακτήριο
- Παράγει τοξίνη A + B
- Σχετίζεται με προηγούμενη χρήση αντιμικροβιακών και διαταραχή του μικροβιώματος του εντέρου
  - Μπορεί να μεταδοθεί και από άτομο σε άτομο
- Συνηθέστερα προσβάλλει υπερηλικες, άτομα με σοβαρά υποκείμενα νοσήματα, νοσηλευόμενους ασθενείς, ασθενείς με ΙΦΝΕ, ανοσοκατασταλμένους, υπο PPI
- Ευρύ κλινικό φάσμα: ασυμπτωματικοί φορείς → κεραυνοβόλος κολίτιδα

Clostridioides difficile

CLOSTRIDIUM DIFFICILE INFECTION

FEVER, CRAMPY ABDOMINAL PAIN, DIARRHEA

MOST COMMON
INFECTIOUS CAUSE
OF NOSOCOMIAL
DIARRHEA

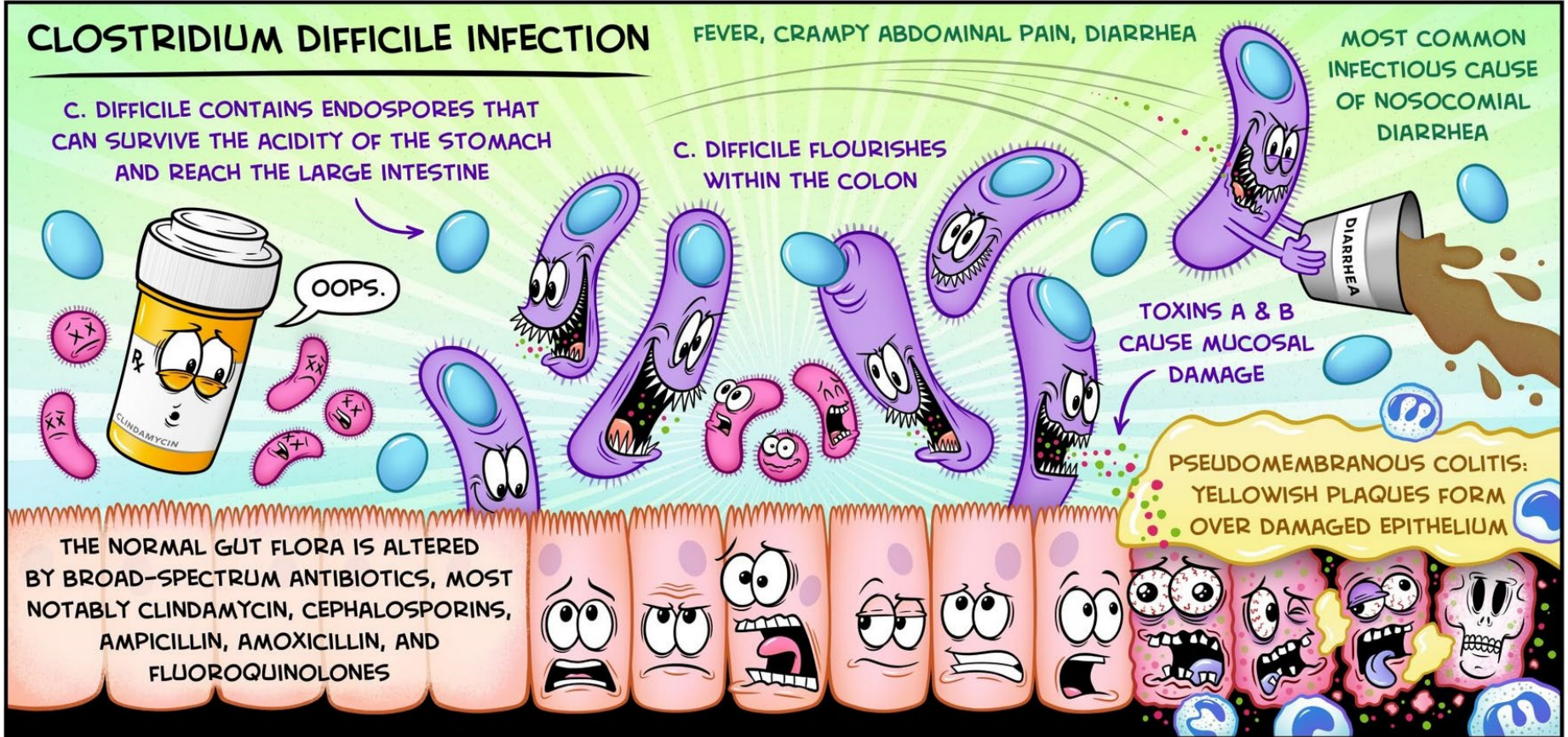
C. DIFFICILE CONTAINS ENDOSPORES THAT
CAN SURVIVE THE ACIDITY OF THE STOMACH
AND REACH THE LARGE INTESTINE

C. DIFFICILE FLOURISHES
WITHIN THE COLON

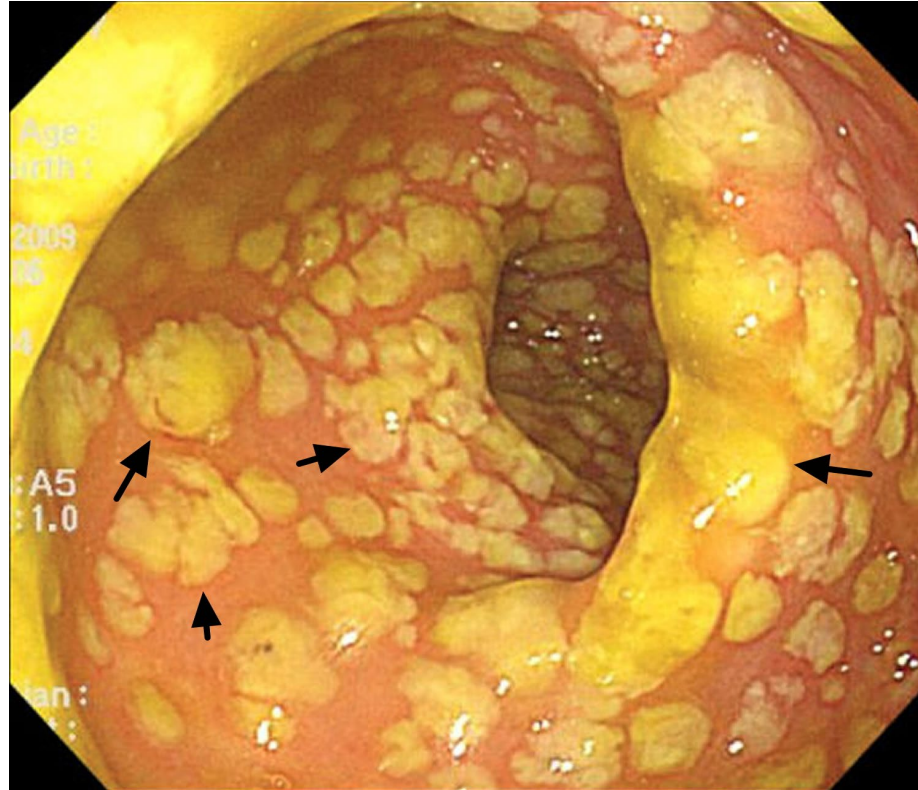
TOXINS A & B
CAUSE MUCOSAL
DAMAGE

PSEUDOMEMBRANOUS COLITIS:
YELLOWISH PLAQUES FORM
OVER DAMAGED EPITHELIUM

THE NORMAL GUT FLORA IS ALTERED
BY BROAD-SPECTRUM ANTIBIOTICS, MOST
NOTABLY CLINDAMYCIN, CEPHALOSPORINS,
AMPICILLIN, AMOXICILLIN, AND
FLUOROQUINOLONES

Ψευδομεμβρανώδης κολίτιδα

Πότε χρειάζεται ενδοσκόπηση στην οξεία διάρροια;

- Ορθοσκόπηση / κολονοσκόπηση
  - Σε υποψία λοίμωξης από *C difficile* (αν υπάρχει αμφιβολία για τη διάγνωση μετά τον εργαστηριακό έλεγχο): Ψευδομεμβρανώδης κολίτιδα – πρακτικά διαγνωστική εικόνα.
  - Ασθενείς με κλινική εικόνα πρωκτίτιδας
  - Ασθενείς με AIDS ή ασθενείς με ιστορικό πρωκτικών επαφών και εμμένουσα διάρροια.
  - Ασθενείς με HIV και $CD4 < 50$ cells/ μ L και μεταμοσχευμένοι ασθενείς (CMV colitis)
  - Σε επιδείνωση συμπτωμάτων και υποψία μη λοιμώδους αιτιολογίας
- Ενδοσκόπηση ανωτέρου πεπτικού: εξέταση υγρού 12δακτύλου σε υποψία *Giardia* ή *Strongyloides*,

Αντιμετώπιση

- Ενυδάτωση: Προτιμάται από του στόματος
  - Σε ήπιες περιπτώσεις: νερό, χυμοί, σούπες, «αθλητικά» διαλύματα
  - Σε μέτριας βαρύτητας περιπτώσεις: ηλεκτρολυτικά διαλύματα από του στόματος
  - Σε σοβαρές περιπτώσεις που χρειάζονται νοσηλεία: ενδοφλέβια χορήγηση υγρών πχ Ringer's lactated
- Δίαιτα: ανάλογα με το τι ανέχεται ο ασθενής
  - Αποφεύγονται τα γαλακτοκομικά και οι λιπαρές τροφές: παροδική δυσασπορόφηση
- Αντιπερισταλτικά φάρμακα
  - ΌΧΙ σε υποψία φλεγμονώδους διάρροιας
  - Λοπεραμίδη ή λοπεραμιδη – σιμεθικόνη

Αντιμικροβιακά σε λοιμώδη διάρροια

- Συνιστώνται σε ειδικές περιπτώσεις – **συνήθως ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ στην οξεία λοιμώδη διάρροια**
- Μέτρια – σοβαρή διάρροια των ταξιδιωτών: φθοριοκινολόνη ή αζιθρομυκίνη
- Εικόνα «δυσεντερίας»: πυρετός, αιματηρή διάρροια, κοιλιακό άλγος → πιθανή λοίμωξη από Shigella
- Ανοσοκατασταλμένος ασθενής με αιματηρή διάρροια και σοβαρή νόσο
- ΔΕΝ ενδείκνυται σε ασθενείς με αιματηρή διάρροια αλλά χωρίς πυρετό: πιθανή λοίμωξη από STEC
  - Η αντιμικροβιακή θεραπεία σχετίζεται με αυξημένη πιθανότητα αιμολυτικού – ουραιμικού συνδρόμου

ΔΕΛΤΙΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΛΟΙΜΩΔΟΥΣ ΝΟΣΗΜΑΤΟΣ
ΣΥΡΡΟΗ ΚΡΟΥΣΜΑΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΟΓΕΝΟΥΣ-ΥΔΑΤΟΓΕΝΟΥΣ ΝΟΣΗΜΑΤΟΣ

[Εμφάνιση δύο ή περισσότερων κρούσμάτων με παρόμοια συμπτωματολογία, συνήθως από το γαστρεντερικό σύστημα, η αιτία των οποίων μπορεί να αποδοθεί στο ίδιο τρόφιμο ή σε νερό της ίδιας προέλευσης.]
* Δεν είναι απαραίτητο να υπάρχει αποτέλεσμα καλλιέργειας (βιολογικού υλικού ή τροφίμου) για να γίνει η δήλωση

- Ημερομηνία δήλωσης: ___/___/___
► Μονάδα υγείας / ιδιότητας που δηλώνει το κρούσμα: .....

- Ημερομηνία δήλωσης: ___/___/___
► Μονάδα υγείας / ιδιότητας που δηλώνει το κρούσμα: ..... ΝΟΜ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΔΙΝΗ ΥΓΕΙΑΣ ΝΟΜΟΥ

► Σύνολο ασθενών: ► Νοσηλευθέντες σε νοσοκομείο: ► Αριθμός θανάτων:

Ν Ο Σ Η Μ Α
 Τυφοειδής πυρετός / παράτυφος ΕΗΕC (λοίμωξη από εντεροαιμορραγική *E. coli*)
 Σαλμονέλλωση (μη τυφο-παράτυφική) Σιγκέλλωση Τριχίνωση

Χ Α Ρ Α Κ Η Ρ Ι Σ Τ Ι Κ Α Α Σ Θ Ε Ν Ω Ν								
Αρχικά ονόμα-τος ασθεν-ούς	ΤΗΛΕΦΩΝΟ ασθενούς ή οικογένειας για επικοινωνία	Ηλικία (σε έτη)	Φύλο	Ημερομηνία έναρξης συμπτωμάτων	ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ Ε=έμετος Δ=διάρροια Α=αιμορραγικά κόπρανα Π=πυρετός	ΕΓΙΝΕ ΚΑΛΥΨΙΑ Έγινε κ/α κοπράνων ή αίματος; * N=ΝΑΙ O=ΟΧΙ	Παθόγονο που απομονώθηκε στην καλλιέργεια	Σημειώστε: N=Νοσηλεία σε νοσοκομείο Θ=Θάνατος
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		
		☐ Α ☐ Θ			☐ Ε ☐ Δ ☐ Α ☐ Π	☐ Ν ☐ Ο		</

Ασθενής Β - Ιστορικό

- Γυναίκα, 42 ετών, προσέρχεται αναφέροντας διαρροϊκές κενώσεις από 6 εβδομάδων.
- Παρούσα νόσος: Διαρροϊκές κενώσεις (4-5/ημέρα, Bristol 6) με πρόσμειξη βλέννης.
  - Αναφέρει αίσθημα επείγοντος και τεινεσμού καθώς και νυκτερινή αφύπνιση για να αφοδεύσει.
  - Δεν αναφέρει πυρετό
  - Αναφέρει ήπιο κοιλιακό άλγος
  - Αναφέρει απώλεια βάρους 2-3 κιλών

Ασθενής Β - Ιστορικό

- Ατομικό και οικογενειακό αναμνηστικό: Δεν αναφέρει λήψη φαρμάκων.
- Οικογενειακό ιστορικό: Πατέρας με καρκίνο παχέος εντέρου σε ηλικία 55 ετών.
- Συνήθειες και τρόπος ζωής:
  - Κατανάλωση αλκοόλ: 2-3 μονάδες/εβδομάδα
  - Δεν καπνίζει

Ασθενής Β - Κλινική εξέταση

- Γενική κατάσταση μέτρια, ωχρότητα επιπεφυκώτων
- ΑΠ=100/60 mmHg, Σφύξεις: 78/min, Θ=37,0° C
- Φυσιολογική σπαργή δέρματος
- Δεν παρατηρείται ξηρότητα βλεννογόνων
- Εντερικοί ήχοι παρόντες
- Κοιλιά ευαίσθητη κατά την ψηλάφηση, χωρίς σύσπαση ή παλίνδρομη ευαισθησία (rebound).
- Δακτυλική εξέταση: πρόσμιξη αίματος – μέτρια ευαισθησία

Αρχικός εργαστηριακός έλεγχος

- Hct=31%, Hb=9.3 g/dl, MCV=78 fl
- WBC=5800/μl, N=68%, L=22%, M=9%, E=1%
- PLT=348000/μl
- ΤΚΕ=40 mm/h, CRP=25 mg/dl (ΦΤ<5)
- Βιοχημικός έλεγχος: χωρίς σημαντικά παθολογικά ευρήματα

*Ποια από τις παρακάτω εξετάσεις είναι πιθανά
χρησιμότερη διαγνωστικά στην ασθενή μας;*

1. Αιμοσφαιρίνη κοπράνων
2. Γενική εξέταση κοπράνων
3. Καλλιέργεια κοπράνων
4. Καλπροτεκτίνη κοπράνων
5. Σίδηρος + φερριτίνη ορού

Τι ισχύει για την καλπροτεκτίνη κοπράνων;

1. Διακρίνει ασθενείς με λοιμώδη από μη λοιμώδη διάρροια
2. Είναι αυξημένη σε παρασιτικές λοιμώξεις
3. Είναι διαγνωστική για ιδιοπαθή φλεγμονώδη εντεροπάθεια
- 4. Έχει παρόμοια σημασία με την ανεύρεση πυοφαιρίων στα κόπρανα
5. Πρέπει να ελέγχεται σε ασθενείς με υδαρή διάρροια

Αιτίες χρόνιας διάρροιας

Φλεγμονώδη/εξιδρωματικά νοσήματα

- Ιδιοπαθής φλεγμονώδης εντεροπάθεια
- Ανοσολογικής αρχής νοσήματα: τροφική αλλεργία, ηωσινοφιλική γαστρεντερίτιδα
- Κακοήθη νεοπλάσματα: καρκίνος, λέμφωμα
- Μετακτινική εντερίτιδα

Δυσασπορρόφηση

- Κοιλιοκάκη
- Παγκρεατική ανεπάρκεια
- N. Whipple
- Χρόνια μεσεντέρια ισχαιμία
- Σύνδρομο βακτηριακής υπερανάπτυξης
- Βαριατρική χειρουργική
- Φάρμακα: Orlistat, Acarbose

Διαταραχές κινητικότητας

- Σύνδρομο ευερέθιστου εντέρου
- Υπερθυρεοειδισμός
- Dumping syndrome
- Φάρμακα: SSRI, καφεΐνη

Αιτίες χρόνιας διάρροιας

Εκκριτική διάρροια

- Ερεθιστικά υπακτικά (Senna, Docusate)
- Ορμονοπαραγωγοί όγκοι: καρκινοειδές, Vasoactive intestinal peptide-secreting tumor (VIPoma), γαστρίνωμα
- Διάρροια χολικών αλάτων (:)

Ωσμωτική διάρροια

- Ωσμωτικά δρώντα υπακτικά: Mg, Polyethylene glycol
- Έλλειψη λακτάσης (δυσανεξία στη λακτόζη)
- Μη απορροφήσιμοι υδατάνθρακες: Sorbitol, Lactulose, Xylitol

Συχνά αίτια χρόνιας διάρροιας

- Σύνδρομο ευερέθιστου εντέρου
- Ιδιοπαθής φλεγμονώδης νόσος εντέρου
  - Ελκώδης κολίτιδα
  - Νόσος Crohn
  - Μικροσκοπική κολίτιδα
- Δίαιτα
  - Δυσασπορρόφηση υδατανθράκων (FODMAP*): Έλλειψη λακτάσης
  - Τεχνητές γλυκαντικές ουσίες: σορβιτόλη, ξυλόλη
  - Καφεΐνη
  - Κατάχρηση αλκοόλ
- Νεοπλάσματα παχέος εντέρου
- Διάρροια εκ χολικών αλάτων: κυρίως μετά χολοκυστεκτομή
- Κοιλιοκάκη
- Φάρμακα
  - Αντιβιοτικά – κυρίως μακρολίδες
  - Μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη φάρμακα
  - Σκευάσματα που περιέχουν μαγνήσιο: συμπληρώματα, αντιόξινα, υπακτικά
  - Αντιδιαβητικά φάρμακα: μετφορμίνη, γλυπτίνες (Dipeptidyl Peptidase IV inhibitors)
  - Αντινεοπλασματικά φάρμακα
  - Άλλα: φουροσεμίδη, orlistate
- Υποτροπιάζουσα λοίμωξη από *C. difficile*
- Διάρροια «εξ' υπερχείλισης»

*FODMAP: Fermentable Oligosaccharides, Disaccharides, Monosaccharides And Polyols

Chronic diarrhea

Diagnostic approach to chronic diarrhea

HISTORY

Onset

Congenital
Abrupt
Gradual

Pattern

Continous
Intermittent
Incontinence
Daytime only

Duration

Epidemiology

Food
Travel
Water

Stool charecterstics

Watery
Bloody
Fatty

Other symptoms

Abdominal pain
Weight loss

Aggravating factors

Diet
Stress
Drugs

Iatrogenic causes

Drugs/laxatives
Radiation
Surgery

Systemic disease

Immunocompromised
Family history

Physical Examination

Skin

Rash
Flushing
Dermatographism

Thyroid

Mass

Abdomen

Hepatosplenomegaly
Mass
Ascites
Tenderness

Anorectal

Skin tags
Fistulas
Sphincter
competence

Extremities

Edema
Clubbing

Laboratory Testing

Exclude celiac disease
Tissue transglutaminase antibodies

Osmotic vs secretory
Stool weight or volume
Response to fasting
pH electrolytes
Reducing substances

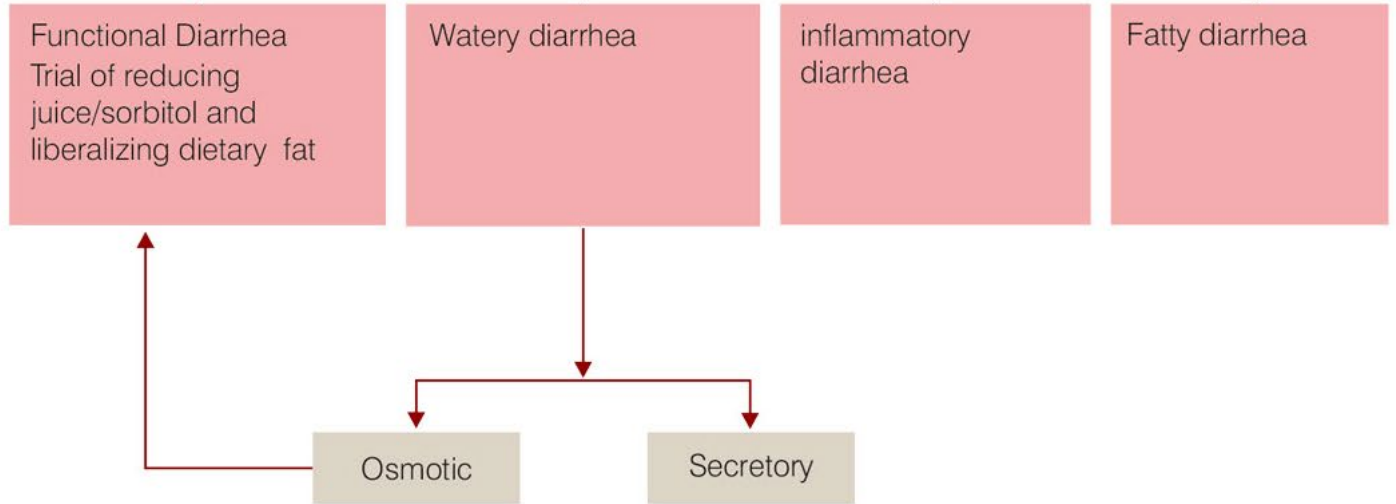
Inflammation
Occult blood
White blood cells or calprotectin

Fat content
Sudan stain
or 72 hr collection

Other tests as indicated by history:
Alpha 1 antitrypsin,
Elastase, laxative screen

Categorise

Αρχική εργαστηριακή αξιολόγηση ασθενή με χρόνια διάρροια

- Γενική αίματος + τύπος λευκών
- ΤΚΕ / CRP
- Βιοχημικός έλεγχος
- TSH
- Ορολογικός έλεγχος για κοιλιοκάκη: αντισώματα έναντι γλοιαδίνης, ιστικής τρανσγλουταμινάσης, ενδομυΐου
- Αιμοσφαιρίνη κοπράνων
- Καλπροτεκτίνη κοπράνων

Ευρήματα που υποδεικνύουν οργανική νόσο - “Alarm features”

- Ηλικία έναρξης >50 έτη
- Αιμορραγία από το ορθό ή μέλαινα
- Νυκτερινό κοιλιακό άλγος ή διάρροια
- Επιδεινούμενο κοιλιακό άλγος
- Απώλεια βάρους, πυρετός ή άλλα συστηματικά συμπτώματα
- Παθολογικά εργαστηριακά ευρήματα: σιδηροπενική αναιμία, θετική καλπροτεκτίνη, αυξημένη ΤΚΕ/CRP
- Οικογενειακό ιστορικό ΙΦΝΕ ή καρκίνου παχέος εντέρου

Επόμενη ενέργεια;

1. Αξονική τομογραφία κοιλίας
2. Κολονοσκόπηση
3. Ορολογικός έλεγχος κοιλιοκάκης
4. Σίδηρος ορού + Φερριτίνη
5. TSH

Ευρήματα κολονοσκόπησης

- Ερυθηματώδης βλεννογόνος με κοκκιώδη υφή, πετέχειες, εξιδρώματα και διαβρώσεις
- Οι βλάβες εντοπίζονται στο ορθό και το σιγμοειδές και το προσβεβλημένο έντερο διακρίνεται σαφώς από το υγιές
- Βιοψίες: αποστημάτια και ατροφία κρυπτών – εικόνα συμβατή με ελκώδη κολίτιδα

Ασθενείς με πιθανή οργανική νόσο αλλά χωρίς διαγνωστική κολονοσκόπηση

- Διαγνωστικός έλεγχος με βάση τις πιθανές διαγνώσεις
  - Έλεγχος για πιθανή δυσαπορρόφηση: λευκωματίνη, Fe/ferritin, B12, φυλικό οξύ, ασβέστιο, μαγνήσιο, 25-hydroxyvitamin D
  - Ορολογικός έλεγχος κοιλιοκάκης
  - Απεικόνιση παγκρέατος: MRI /MRCP
  - Έλεγχος κοπράνων για παρουσία λίπους (στεατόρροια)
  - Παρασιτολογική κοπράνων
  - Ενδοσκόπηση ανωτέρου πεπτικού
  - Έλεγχος για κατάχρηση υπακτικών (laxative screen, ωσμωτικό χάσμα κοπράνων)
  - Έλεγχος για ορμονοπαραγωγούς όγκους: γαστρίνη ορού, αγγειοδραστικό πεπτίδιο ορού (VIP), ούρα 24ωρου για 5-υδροξυ-ινδολοξεϊκό οξύ (5-HIAA)

Ασθενείς με πιθανή λειτουργική νόσο

- Χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση εφόσον ο ασθενής εμφανίζει:
  - Εξελισσόμενη συμπτωματολογία
  - Ευρήματα πιθανής οργανικής νόσου (“alarm features”)
  - Άτυπη κλινική εικόνα: μεγάλη ηλικία κατά την εμφάνιση, απουσία διαγνωστικών κριτηρίων συνδρόμου ευερέθιστου εντέρου

Διαγνωστικά κριτήρια συνδρόμου ευερέθιστου εντέρου (Rome IV)

Υποτροπιάζον κοιλιακό άλγος, κατά μέσο όρο τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα τους τελευταίους τρεις μήνες το οποίο σχετίζεται με δύο ή περισσότερα από τα παρακάτω:

- Άλγος που συνδυάζεται με την αφόδευση
- Άλγος που συνδυάζεται με αλλαγή στη συχνότητα των κενώσεων
- Άλγος που συνδυάζεται με αλλαγή στην εμφάνιση των κοπράνων

ΤΕΛΟΣ